



## skurkaktiga advokater

Har ni lagt märke till hur skurkaktiga advokaterna i vårt land blivit? Deras yrkesheder – om de har någon längre – är kraftigt ifrågasatt. Bakom advokattfirmornas blanka mahognydörrar ägnar man sig åt illegal skatterådgivning, hjälp åt narkotikahajar och Gud vet vad. Så här kan det ju inte få fortsätta, som det brukar heta.

Detta är i alla fall den bild som alltför oftare ges av advokat kåren i Sverige. Internationella paralleller finns. Frågan bör bli: tyder i verkligheten något på att advokater blivit mindre hederliga? Och som en följdfråga: finns det någon som skulle ha intresse av att framställa advokat kåren som ett moraliskt rättbo?

Den första frågan kan såvitt jag förstår besvaras nekande. Tvärtom torde en jämförelse med 30-talet eller 50-talet utfalla till fördel för 80-talets advokater. Det finns ingenting i Advokatsamfundets, domstolarnas eller statliga tillsynsmyndigheters rapportering som tyder på att advokaterna skulle visa prov på sådan klandervärd eller brottslig verksamhet.

Men kan det då vara så, att advokaterna visserligen inte kunnat prickas av Advokatsamfundet eller överbevisats om besticklighet eller insideraffärer, men ändå "agerar i en anda" som strider mot "samhällsmoralen"? Att de, utan att bryta mot Advokatsamfundets etiska regler, ändå arbetar oetiskt sett från någon "högre" synpunkt?

Vi är då inne på den andra frågan. Den kan inte besvaras utan att vi först konstaterar huruvida någon sådan "högre" bedömningsgrund finns, vilken skulle stå i konflikt med de rättsintressen advokat kåren kan sägas företräda.

Och visst finns ett sådant, förment "högre", intresse. Eller låt mig bli mer exakt. Det intresset uppstår, om vi accepterar att politiska majoriteter, starka byråkratier och påtryckargrupper kan påverka den rättsliga normbildningen och det klimat i vilket denna sker.

Varje "starkt samhälle" har ambitionen att kunna styra utvecklingen på de flesta områden. Under efterkrigstiden har, delvis som en följd av denna maktutövning, en sammansmältning ägt rum av begreppen staten, allehanda offentliga myndigheter och medborgarna. Trendkänsliga massmedia och opinionisttyckare anammade snabbt det amorfa begreppet "samhället". Denna utveckling ligger också, i alla fall lagom politiskt kortsiktigt, i de socialistiska partiernas intresse.

Den klassiska motsättningen mellan statsmakten, medborgarna och domstolarna suddas på detta sätt ut. I stället framträder bilden av "samhället", som vi ju alla vill känna oss inlemmade i, med alla sina tentakler: riksdagen, Apoteksbolaget, socialkontoret i Höör, Generaltullstyrelsen, Karin Söder, kronofogdemyndigheten i Västerås, snickare Karlsson i Motala och pensionerade vårdbiträdet Nilsson i Vuollerim — alla är kuggar i detta "samhälle". På så sätt kan ekvationen hyfsas, ur politisk och/eller cynisk utgångspunkt: den som inte är med detta samhälle, i dess krav (också bra symbolord) på nya regler, förbud och kontrollmöjligheter, är mot det! Den som förhindrar att "samhället" tar itu med den som motverkar "samhällsintresset" inrangerar sig å priori i de "samhällsfarliga" grupp.

"Samhällsfarliga" är inte bara våldsbrottslingar, narkotikaförsäljare och gro-

va skattesmitare. Nej, ju fler områden "samhället" vill övervaka, ju fler systemavvikare upptäcker man. Den som fifflar med färdmätaren för att slippa betala fordonsskatt, bränner hemma, förmedlar den arbetskraft AMS inte kan få fram eller illegalt adopterar barn från Filippinerna saboterar alla "samhällets" spelregler.

Inte kan det väl finnas någon konflikt mellan att skydda "samhället" mot dessa sabotörer genom att skärpa lagarna, påverka domstolarna till en mer kategorisk bevistolkning och utmåla advokaterna som skumraskfigurer? Och sådana måste de väl vara, advokaterna, som inte drar sig för att motarbeta polisens, åklagarmyndigheternas och politikernas idoga strävan att ta itu med den organiserade brottslighetens alla Mr X, Mr Narkotika, Undre Världens Kung och vad de nu heter . . .

Rikskriminalens nye chef är denna andas barn. De historiska landvinningar, som gjordes inom senmedeltidens rättskipning i England med dess krav att domstolen måste överbevisa den anklagade om hans skuld, vill han kasta på sophögen. En av västerlandets etiska och juridiska pelare, som rests i hård strid med feodalt envælde och politiskt godtycke, skulle inte längre passa i "vårt moderna samhälle". Nej, detta skulle snarare fordra att misstänkta ekonomiska brottslingar, som inte själva kan bevisa att de fått sina pengar på laglig väg, skulle anses skyldiga! "Samhället" dvs aktivister inom statsapparaten, begär också helt logiskt att få göra lagligt sanktionerade inbrott för att placera ut dolda mikrofoner hos misstänkta brottslingar.

Att en fristående advokatkår inte pas-



sar detta "samhälle" säger sig självt. En principiellt grundad rättssyn ställs mot en nyttojustis, anpassad till Socialstyrelsens och Rikspolisstyrelsens tjänstemän och deras behov av att kunna styra och ställa. Eftersom makthavarna trots allt är så medvetna om sin begränsning, att de inte tror sig kunna vinna en intellektuell och principiell debatt, föredrar de att bakvägen misstänkliggöra advokaterna. Cyniska eller lättlurade journalister och politiker spelar med i "samhällets" förmenta korståg.

Oberoende advokater, som följer lagen sådan den är skriven, inte som "samhällets" avant-garde skulle vilja att den såg ut, är impopulära i alla system

med mer eller mindre totalitära drag. Allra minst populära är de i stater som Östtyskland, Kina, Guatemala eller Chile. Där blir de inspärrade eller mördade.

I Sverige nöjer sig "samhället" än så länge med verbala dödspatruller, som angriper via kvällspressen, Dagens Ek och högröstade sk kriminologer. Men ambitionen är klar. I "vårt moderna samhälle" är det statligt auktoriserade och av Rättshjälpsverket anställda advokater (kanske ska titeln bli något mer jämlikt, som "rättsassistent") som biträder den åtalade inför domstolen.

Då kan äntligen "samhället" känna sig tryggt.

Johan Hjertqvist

LO  
rels  
lig  
fick  
ofel  
tan  
D  
min  
skrä  
Anc  
med  
ärlig  
T  
varj  
helg  
allti  
för  
land  
kolp  
las n  
dem  
ger  
sina  
M  
har  
märk  
skrä  
tarrö  
till n  
mån  
(ock  
tet),  
tigt f  
ledar  
sågs  
De  
socia  
har s  
mång  
ju int  
Fö  
talitä